Stockholm 2026-10-06

Diarienummer: KN2026/01835

Remittering av Europeiska kommissionens förslag COM(2026) 567 final

Med avseende på ovan remiss får Svensk Elektronik härmed inkomma med yttrande.

European Innovation Act

Svensk elektronikindustris betydelse för tillväxt och konkurrenskraft
Svensk elektronikindustri sysselsätter ca 128 000 anställda i företag som omsätter ca 620 miljarder kronor årligen. Räknar man även med företag som bl a Ericsson som utvecklar elektronik för sina systemprodukter är motsvarande siffror ca 300 000 anställda och en årlig omsättning på över 1 000 miljarder kronor.

Svensk Elektronik är branschorganisationen för den svenska elektronikindustrin och företräder företag och aktörer i hela elektronikvärdekedjan – från halvledare, komponenter och kretskort till elektronikproduktion, inbyggda system och avancerade industriella tillämpningar. Elektronik är möjliggörande teknik för stora delar av svensk industri och avgörande för såväl konkurrenskraft som digitalisering, elektrifiering, försvarsförmåga och försörjningsberedskap.

Sammanfattning

Svensk Elektronik välkomnar kommissionens förslag och delar bedömningen att Europas starka forskningsbas i högre grad måste omsättas i innovation, kommersialisering, växande företag och industriell konkurrenskraft. Förslaget adresserar två konkreta hinder: en fragmenterad och underutvecklad marknad för offentlig FoU-upphandling samt svårigheter att värdera och använda immateriella tillgångar för finansiering och kommersialisering.

Svensk Elektronik tillstyrker därför inriktningen att skapa ett harmoniserat ramverk för FoU-upphandling, inklusive förkommersiell upphandling och gemensam gränsöverskridande upphandling, samt att stärka förutsättningarna för IP-baserad finansiering och kommersialisering genom Europeiska unionens immaterialrättsmyndighet EUIPO.

Samtidigt vill Svensk Elektronik framhålla följande utgångspunkter för Sveriges fortsatta arbete i förhandlingarna:

- Förordningen bör bidra till en sammanhängande väg från forskning och utveckling till demonstration, kommersialisering, industrialisering och marknad. FoU-upphandling är ett viktigt instrument, men kan inte ensam överbrygga Europas industrialiserings- och uppskalningsgap.

- Reglerna för FoU-upphandling måste vara praktiskt tillämpbara och proportionerliga. De får inte skapa nya administrativa trösklar som i praktiken begränsar deltagandet för mindre och specialiserade teknikföretag.

- Principen att leverantören normalt behåller ägandet till resultat och immateriella rättigheter är viktig och bör värnas, eftersom den skapar förutsättningar för fortsatt kommersialisering och skalning på fler marknader.

- Åtgärder för att stärka europeisk teknisk och industriell kapacitet är motiverade, särskilt inom kritiska tekniker. Krav på ursprung och utförande måste dock vara proportionerliga och utformas med hänsyn till att elektronik- och halvledarindustrin bygger på globalt integrerade värdekedjor och samarbeten.

- Innovationspolitiken bör utgå från hela värdekedjor och från företagens faktiska förmåga att utveckla och industrialisera teknik, inte enbart från företagens storlek eller formella kategori som startup eller scaleup.

1. Från forskning till kommersialisering och industriell skala

Svensk Elektronik delar kommissionens problembild att EU är starkt inom forskning men har svårare att omsätta kunskap och tekniska genombrott i marknadsledande produkter, växande företag och nya industriella styrkepositioner. Detta är särskilt relevant inom avancerad elektronik och deep tech, där vägen från forskningsresultat till marknad ofta är lång, kapitalkrävande och beroende av kvalificerad infrastruktur.

För elektronikindustrin omfattar denna väg bland annat design, prototypframtagning, verifiering, test och kvalificering, pilotproduktion, tillgång till produktionsnära miljöer samt förmåga att etablera robusta leveranskedjor.

Förordningens definition av FoU-upphandling omfattar utveckling fram till en första lösning och begränsad produktion för test och demonstration, men inte volymproduktion för kommersiell uppskalning. Det är en rimlig avgränsning för själva upphandlingsinstrumentet, men den synliggör samtidigt behovet av en tydlig koppling till efterföljande instrument för industrialisering och uppskalning.

Svensk Elektronik anser därför att Sverige i förhandlingarna bör verka för att European Innovation Act tillämpas i nära samspel med EU:s övriga industri-, forsknings- och investeringsinstrument. Målet bör vara att minska glappet mellan teknisk utveckling och industriell användning, inte att skapa ytterligare en isolerad stöd- eller regelstruktur.

2. FoU-upphandling som strategiskt innovationsinstrument

Svensk Elektronik är positiv till ett harmoniserat europeiskt ramverk för FoU-upphandling och förkommersiell upphandling. Offentlig efterfrågan kan vara ett kraftfullt verktyg för att utveckla nya lösningar, skapa referenskunder och ge företag möjlighet att verifiera teknik i verkliga tillämpningar. Detta är särskilt betydelsefullt inom områden där den första marknaden är begränsad eller där tekniska och kommersiella risker är höga.

Gemensam gränsöverskridande FoU-upphandling kan dessutom skapa den kritiska massa som ofta saknas i mindre medlemsstater och ge innovativa företag en snabbare väg till den europeiska marknaden. Svensk Elektronik ser därför positivt på regler som minskar rättslig osäkerhet och fragmentering mellan medlemsstaterna.

Det är samtidigt avgörande att det nya regelverket blir praktiskt användbart. Marknadskonsultation, funktionella krav, möjlighet till förhandling, stegvis konkurrensutsatt utveckling och multiple sourcing kan vara effektiva verktyg. Tillämpningen bör dock inte bli så processintensiv att den offentliga beställaren avstår från FoU-upphandling eller att mindre företag avstår från att delta. Implementeringen bör därför följas av tydlig vägledning, kompetensuppbyggnad och standardiserade modeller för offentliga beställare.

3. Tillgång för SME, startups och etablerade teknikföretag

Svensk Elektronik välkomnar att förslaget innehåller bestämmelser som ska motverka oproportionerliga kvalificeringskrav och finansiella garantier och underlätta deltagande för SME, innovativa startups och scaleups. För elektronikindustrin är detta viktigt eftersom många strategiskt betydelsefulla företag är mindre, högt specialiserade och verkar som del av längre industriella värdekedjor.

Samtidigt bör innovationspolitiken inte utformas så att etablerade teknikföretag eller samverkanskonstellationer mellan små och stora företag missgynnas. Förmågan att lösa ett avancerat tekniskt problem och föra lösningen mot industriell användning bör vara avgörande. Inom elektronik sker innovation ofta i samspel mellan komponentleverantörer, designföretag, forskningsaktörer, kontraktstillverkare och stora industriella systemföretag.

Svensk Elektronik stödjer därför förslagets inriktning på proportionerliga krav, konsortier, utnyttjande av andra aktörers kapacitet och underleverantörer. Sverige bör i det fortsatta arbetet särskilt bevaka att de praktiska reglerna inte skapar indirekta inträdeshinder genom krav på omsättning, tidigare upphandlingserfarenhet eller garantier som inte står i proportion till kontraktets risk.

4. Immateriella rättigheter och IP-baserad finansiering

Svensk Elektronik stödjer kommissionens ambition att förbättra värdering, finansiering och kommersialisering av immateriella tillgångar. För kunskapsintensiva teknikföretag kan patent, design, mjukvara, data och know-how utgöra en stor del av företagets värde, samtidigt som dessa tillgångar ofta är svåra att använda som grund för finansiering.

Ett frivilligt EU-gemensamt ramverk för IP-värdering, ett kompetenscentrum inom EUIPO och bättre möjligheter att matcha innehavare av immateriella rättigheter med investerare och licenstagare kan bidra till ökad transparens och en mer fungerande europeisk marknad. Det är dock viktigt att systemen förblir frivilliga, kostnadseffektiva och utformas så att känslig affärsinformation, företagshemligheter och strategisk know-how skyddas.

Svensk Elektronik stödjer också den grundläggande principen i förslaget att leverantören vid FoU-upphandling normalt ska kunna behålla ägandet till sina resultat och immateriella rättigheter. Det stärker incitamenten att investera, vidareutveckla och kommersialisera tekniken även utanför den ursprungliga upphandlingen. Offentliga beställares behov av nyttjanderätt och skydd mot leverantörsinlåsning måste kunna tillgodoses utan att företagens framtida marknadspotential i onödan begränsas.

5. Europeisk kapacitet, ekonomisk säkerhet och internationella värdekedjor

Svensk Elektronik delar målet att stärka Europas tekniska och industriella kapacitet och minska riskfyllda strategiska beroenden. Erfarenheterna från bland annat halvledarbrist, geopolitisk oro och störningar i globala leveranskedjor visar att tillgång till kritisk teknologi, komponenter, material och produktionsförmåga har direkt betydelse för Europas konkurrenskraft och ekonomiska säkerhet.

Förslaget begränsar som huvudregel tillträdet till FoU-upphandling till aktörer från EU och länder som omfattas av relevanta internationella åtaganden och anger att minst 50 procent av FoU-aktiviteterna normalt ska utföras i dessa länder. För säkerhetskritiska fall finns möjlighet till ytterligare begränsningar. Svensk Elektronik ser det som legitimt att offentlig FoU-upphandling används för att stärka europeisk teknisk kapacitet, särskilt inom kritiska teknikområden.

Samtidigt måste reglerna utformas med förståelse för hur moderna elektronikvärdekedjor fungerar. Halvledare och avancerad elektronik utvecklas och produceras i komplexa globala leveranskedjor där design, material, utrustning, waferproduktion, kapsling, test, komponentdistribution, kretskort och systemintegration kan finnas i olika länder. Europeisk konkurrenskraft kan därför inte likställas med att varje steg i värdekedjan ska lokaliseras inom EU.

Svensk Elektronik anser att målet bör vara att Europa har tillräcklig egen teknisk och industriell kapacitet inom strategiskt viktiga delar av värdekedjan, samtidigt som unionen upprätthåller starka relationer med strategiska partners. Undantag vid brist på lämpliga leverantörer eller oproportionerliga kostnader är därför viktiga och bör vara praktiskt användbara. Krav på ursprung och lokalisering bör vara riskbaserade, proportionerliga och förenliga med målet om global konkurrenskraft.

6. Hela elektronikvärdekedjan måste beaktas

Vid bedömningar av kritiska teknologier, strategiska beroenden och försörjningsrisker bör ett system- och värdekedjaperspektiv tillämpas. För elektronik innebär detta att analysen inte kan stanna vid en enskild komponent eller teknik. Halvledare, andra elektronikkomponenter, kritiska material, kretskort, avancerad kapsling, test och verifiering, elektronikproduktion, mjukvara och systemintegration är ömsesidigt beroende delar av samma industriella förmåga.

Detta är särskilt viktigt när regler om säkerhet, ursprung, place of performance och offentlig efterfrågan omsätts i praktiken. Åtgärder som stärker en del av värdekedjan men skapar nya flaskhalsar i en annan riskerar att få begränsad effekt. Sverige bör därför verka för att genomförandet av förordningen kopplas till bredare analyser av strategiska värdekedjor och till befintliga initiativ inom exempelvis halvledare, avancerade material, digital teknik och försvar.

7. Standardisering, test och verifiering

Svensk Elektronik vill även framhålla betydelsen av standardisering, test, verifiering och certifiering för att innovationer ska kunna nå marknaden. Inom avancerad elektronik är dessa steg ofta lika avgörande som den ursprungliga forsknings- och utvecklingsinsatsen. Tillgång till test- och demonstrationsmiljöer, pilotlinor och relevant infrastruktur bör därför ses som en integrerad del av Europas innovations- och industrialiseringssystem.

Förslaget öppnar för krav kopplade till standardisering och certifiering i FoU-upphandling. Detta är positivt, men sådana krav bör i första hand användas för att underlätta marknadstillträde, interoperabilitet och skalning. Europeiska standardiseringsinsatser bör samtidigt vara nära kopplade till internationell standardisering så att europeiska företag kan konkurrera globalt.

Avslutande synpunkter

Svensk Elektronik stödjer sammantaget kommissionens ambition att förbättra den inre marknadens förutsättningar för innovation genom tydligare regler för FoU-upphandling och bättre möjligheter att värdera och kommersialisera immateriella tillgångar.

För att European Innovation Act ska bidra fullt ut till Europas långsiktiga konkurrenskraft behöver genomförandet emellertid ses i ett bredare industriellt sammanhang. Europas utmaning är inte endast att skapa fler forskningsresultat eller nya företag, utan att omsätta teknisk kunskap i konkurrenskraftiga produkter, växande företag, industriell kapacitet och robusta värdekedjor.

Svensk Elektronik anser därför att Sverige i det fortsatta förhandlingsarbetet bör verka för ett regelverk som:

- Stärker offentlig FoU-upphandling som efterfrågedrivande innovationsinstrument och samtidigt håller den administrativt hanterbar.

- Säkerställer goda villkor för SME och specialiserade teknikföretag utan att exkludera etablerade innovativa industriföretag.

- Värnar företagens immateriella rättigheter och möjligheter till fortsatt kommersialisering, stärker europeisk teknisk och industriell kapacitet med proportionerliga och riskbaserade krav, samt kopplar innovation tydligare till demonstration, industrialisering, uppskalning och konkurrenskraftiga värdekedjor.

Elisabet Österlund / Generalsekreterare

Johan Carlert / Vice Ordförande

elisabet.osterlund@svenskelektronik.com

Tfn: 070 531 16 60